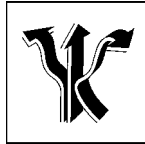

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
з дисципліни
“СУЧАСНА ЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ
ТА МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІЧНА
ІНТЕГРАЦІЯ”
(для бакалаврів)**

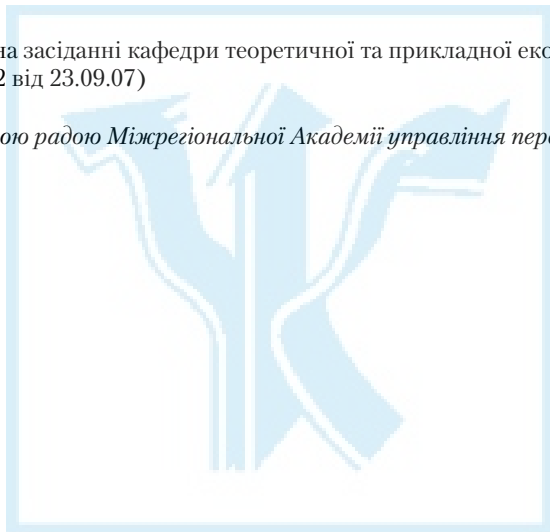
МАУП

Київ 2008

Підготовлено професором кафедри теоретичної та прикладної економіки
А. І. Козловою

Затверджено на засіданні кафедри теоретичної та прикладної економіки
(протокол № 2 від 23.09.07)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Козлова А. І. Методичні матеріали до семінарських занять з дисципліни
“Сучасна економічна політика України та міжнародна економічна інтеграція”
(для бакалаврів). – К.: МАУП, 2008. – 15 с.

Методична розробка містить пояснювальну записку, плани семінарських
занять, питання для дискусій, теми рефератів, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2008

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна дисципліна “Сучасна економічна політика України та міжнародна економічна інтеграція” — це наука, яка закладає основи і формує систему знань з теорії політичного управління економікою в різних країнах. Економічна політика через державне управління встановлює взаємозв'язок між політичною економією, економічною теорією і практикою управління системою національної економіки. Її вивчення допомагає зрозуміти, як взаємодія економічної системи з іншими економічними системами сприяє реалізації концепції реформування нашої країни.

Мета вивчення дисципліни “Сучасна економічна політика України та міжнародна економічна інтеграція” полягає в засвоєнні теорії і практики дії різних частин суспільної системи як цілісного механізму, що реалізується в проявах економічної політики та інтеграції України в світовий економічний простір.

Завдання вивчення дисципліни полягає в підготовці фахівців з теорії і практики управління економічними процесами, поглибленні розуміння студентами законів і категорій цієї науки, закономірностей функціонування і розвитку економічної системи, сутності державного управління, засад міжнародної інтеграції, глобальних процесів та стратегій, виявлення глобальних проблем і механізмів участі України в світовій інтеграції і глобалізації.

Актуальність вивчення дисципліни пов'язана із становленням ефективної економічної політики і створенням раціонального економічного механізму на всіх рівнях управління національною економікою. Майбутні політики, економісти, менеджери повинні усвідомлювати, що державна економічна політика є необхідною умовою успішного бізнесу кожного підприємця, кожного громадянина, вона сприяє підвищенню якості і зниженню витрат продукції, забезпеченню її конкурентоспроможності тощо.

Основним завданням організації самостійної роботи студентів є оволодіння теоретичними основами та практичними методами економічної політики та міжнародної економічної інтеграції, поглиблення розуміння принципів державної економічної політики та міжнародної інтеграції, основних напрямів вдосконалення економічної політики держави, особливостей організації і дії економічної політики в регіонах, стратегії і механізму участі України в інтеграційних і глобальних процесах.

Проведення семінарських занять передбачає оволодіння наступними теоретичними основами і практичними методами:

- знати наукові підходи щодо формування основ економічної політики;
- вміти розкрити закономірності дії економічної системи;
- науково обґрунтувати економічну політику та її вплив на всі суспільні процеси та економічний розвиток;
- вміти визначати носіїв інтересів та інструменти сучасної економічної політики;
- знати основні завдання та напрями економічної політики України на сучасному етапі;
- визначити проблеми реалізації економічної політики, шляхи її оптимізації та підвищення ефективності;
- знати методологічні засади міжнародної інтеграції та розвитку глобальних процесів;
- розкрити позаекономічні та економічні чинники інтеграції України в світові організації;
- вміти визначати проблеми світової інтеграції, стратегію і механізми участі України в інтеграційних і глобальних процесах.

Навчальна дисципліна “Сучасна економічна політика України та міжнародна економічна інтеграція” є базовою для підготовки спеціалістів широкого профілю з економічних дисциплін і вивчається в циклі спеціальних дисциплін: “Макроекономіка”, “Банківська справа”, “Фінансовий менеджмент”, “Політологія”, “Державне регулювання економіки”, та ін.

Критерії оцінювання відповіді студента на семінарських заняттях враховують, насамперед, її повноту і правильність, а також здатність студента узагальнювати отримані знання, застосовувати правила, методи, принципи і закони у конкретних ситуаціях, аналізувати і оцінювати ефективність державних заходів щодо регулювання економіки.

Оскільки семінарське заняття є основним видом практичних занять і ефективним засобом розвитку культури наукового мислення, їх метою є закріплення теоретичних знань, отриманих на лекції, застосування їх у сучасних економічних ситуаціях, намагання передбачити розвиток наперед. Для більш глибокого засвоєння курсу студент повинен навчитися складати конспект семінарського заняття, використовувати основну і додаткову літературу, періодичні видання, нормативно-правові акти держави.

ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінар 1. Проблеми розбудови сучасної економічної системи незалежної України. Перехід від адміністративно-командної системи до ринкової

1. Трансформація економічної системи від командно-адміністративної до ринкової економіки.
2. Розрив єдиного економічного простору. Вихід із рубльової зони.
3. Інституціональна розбудова.
4. Грошові та бюджетні проблеми, проблеми валютного курсу, проблеми приватизації.
5. Характерні ознаки, основні проблеми умовних періодів трансформації.

Теми фіксованих виступів

1. Особливості розвитку адміністративно-командної системи, причини її виникнення.
2. Становлення ринкової економіки в Україні.

Література [1; 6; 12; 13; 24]

Семінар 2. Інструменти економічної політики: загальне визначення, інститути, структура влади в Україні

1. Гілки влади, їх взаємодія у процесі реалізації економічної політики в Україні: Верховна Рада, Президент України, Кабінет Міністрів України, Державна податкова інспекція, Головне управління державного казначейства України, Рахункова палата України, Національний банк України, Міністерство фінансів, Міністерство економіки України.
2. Щорічне послання Президента України до Верховної Ради.
3. Бюджетно-фінансова та кредитно-грошова політика: основні поняття та визначення.

Теми фіксованих виступів

1. Особливості діяльності Кабінету Міністрів України.
2. Державна економічна політика (ДЕП) у системі економічних наук.

Література [1; 2; 6; 7]

Семінар 3. Інструменти грошово-кредитної політики НБУ: чисельні значення та проблеми використання. Інструменти бюджетно-фінансової політики

1. Роль облікової ставки.
2. Норматив обов'язкових резервів.
3. Операції на відкритих ринках.
4. Операції на валютних ринках.
5. Електронні депозитні сертифікати.
6. Видатки Державного бюджету. Функціональна класифікація.
7. Дефіцит Державного бюджету. Державний борг та проблеми його обслуговування. Фінансова піраміда ОВДП.

Теми фіксованих виступів

1. Державний бюджет – основний засіб регулювання економіки.
2. Державні програми, їх види і призначення.

Література [3; 4; 6; 7; 17; 20; 26; 27; 35; 38]

Семінар 4. Регулювання валютного ринку

1. Валютний курс. Види валютного курсу.
2. Поточні операції та рух капіталів. Платіжний баланс. Валютні резерви.
3. Операції на валютних ринках.
4. Україна та МВФ.

Теми фіксованих виступів

1. Динаміка валютного курсу України.
2. Чинники, що визначають валютний курс.

Література [6; 7; 20]

Семінар 5. Основні макроекономічні пропорції та обмеження політики у бюджетно-фінансовій та грошово-кредитній сфері

1. Можливі пропорції дефіциту Державного бюджету та ВВП.
2. Відносні значення державного боргу.
3. Граничні пропорції величин податків.
4. Граничні значення величини безробіття та інфляції.
5. Граничні значення: коефіцієнту монетизації та грошового мультиплікатора.

6. Співвідношення грошового агрегату М0 та грошової бази, агрегатів М2 та М3.
7. Граничні значення інфляції та облікової ставки.

Теми фіксованих виступів

1. Податковий механізм в Україні.
2. Державний борг України та проблеми його обслуговування

Література [6; 7; 12; 16;19]

**Семінар 6. Нормативно-правове поле
бюджетно-фінансової монетарної політики**

1. Правові механізми реалізації економічної політики. Принцип верховенства права: Конституція України; закони України “Про бюджетну систему України”, “Про Державний бюджет”, Укази Президента України; постанови Кабінету Міністрів України.
2. Бюджетний процес в Україні та його нормативно-правове поле: терміни та механізми контролю.
3. Закон України “Про Національний банк України”.
4. Основні засади кредитно-грошової політики: склад і мета.

Теми фіксованих виступів:

1. Конституція України.
2. Бюджетний процес, його особливості.

Література [1–3; 17; 26; 27; 30; 32]

Семінар 7. Проблеми Державного бюджету України

1. Державний бюджет України: проблеми наповнення.
2. Податкова політика. Податкові пільги.
3. Проблеми фінансування дефіциту державного бюджету: державний борг України та його обслуговування.
4. Види державної економічної політики, що реалізуються через Державний бюджет.

Теми фіксованих виступів

1. Бюджетний кодекс України: бюджетна система, структура та її принципи.
2. Відповідальність за порушення бюджетного законодавства.

Література [3; 5; 6; 11; 13; 16; 17; 35]

***Семінар 8. Міжнародна економічна інтеграція
та економічна політика суверенних держав***

1. Міжнародна економічна інтеграція як вищий рівень розвитку міжнародних економічних відносин.
2. Методи пізнання міжнародних економічних явищ і процесів у системі економічної політики держави.
3. Взаємодія міжнародної інтеграції та економічної політики: теорія, практика і протиріччя.
4. Європейська та північноамериканська інтеграції, їх особливості. Азійська, латиноамериканська та африканська регіональні і суб-регіональні інтеграції.
5. Роль ООН та інших багатонаціональних інститутів у розвитку загальносвітової економічної інтеграції.

Теми фіксованих виступів

1. Політика України щодо інтеграції в Європейський Союз.
2. Міжнародна економічна інтеграція як прояв глобальних процесів у світі.

Література [11; 14; 29; 32; 38]

Семінар 9. Міжнародні інтеграційні процеси

1. Міжнародні засади інтеграційної стратегії України.
2. Економічні та позаекономічні чинники стратегії інтеграції економіки України.
3. Стратегія інтеграції економіки України в СОТ та її реалізація.
4. Політика інтеграції економіки України в структури ЄС.
5. Форми і методи регулювання торгівлі в перехідній економіці в контексті інтеграції.
6. Участь України в інтеграційних процесах на пострадянському просторі.

Теми фіксованих виступів

1. Транскордонне співробітництво України в її економічній і соціальній стратегії.
2. Міграція населення України: причини і наслідки.

Література [5; 11; 13; 16; 31; 32; 35; 40]

**Семінар 10. Інтеграція національної економіки
в глобальний економічний простір**

1. Еволюція сучасного економічного глобалізму: тенденції розвитку.
2. Новий інформаційно-технологічний уклад як основа глобальної економіки.
3. Становлення світових електронних ринків та створення передумов електронної торгівлі в Україні.
4. Глобальні тенденції руху прямих іноземних інвестицій та їх вплив на сучасну світову економіку і розвиток України.
5. Міжнародні злиття і поглинання — важливий напрям інвестування економіки держав в умовах глобалізації.

Теми фіксованих виступів

1. Інноваційно-інвестиційна стратегія розвитку України в умовах глобалізації.
2. Транснаціоналізація господарської діяльності в Україні.

Література [5; 6; 9; 13; 33]

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ДИСКУСІЙ

1. В чому сутність державного регулювання економіки. Чи потрібно його посилювати?
2. Яка роль державного сектору в економіці?
3. Яка мета і об'єкти ДЕП в Україні? Що змінилось за роки незалежності?
4. Чи може бути справедливим оподаткування?
5. Які ви бачите шляхи економічної динаміки в Україні і шляхи виходу із політичної кризи?
6. Що означає політика сталого розвитку економіки і чи можлива вона в Україні?
7. Чи впливають засоби масової інформації на ДЕП?
8. Чому затягується процес інтеграції України в Європейський Союз?
9. Якою повинна бути політика економічної безпеки України?
10. Особливості політики інноваційного розвитку, її вплив на економіку країни.
11. Що змінилось в Україні з моменту отримання статусу країни з ринковою економікою?

12. Як впроваджується антимонопольна політика держави? Чи вона потрібна в Україні?
13. Як вплине вступ до СОТ на зростання потреб?
14. Яку модель втручання держави в економіку ви вважаєте найкращою для України?
15. Чи існують принципи справедливого і ефективного оподаткування?
16. Як ви розумієте інноваційний розвиток економіки України?
17. Чи потрібне державне регулювання зовнішньоекономічній діяльності?
18. Як ви розумієте структурну перебудову економіки? Чим вона викликана?
19. Динаміка торговельного балансу України. Чому існує від'ємне сальдо?
20. Як держава регулює валютний ринок України? Що означає плаваючий курс?
21. Які недоліки в бюджетному процесі України та його нормативно-правовому полі? Які механізми контролю?
22. Протекціонізм та вільна торгівля — чому віддається перевага в наш час?
23. В чому полягає специфіка сучасних світових інтеграційних процесів і як вони впливають на національні інтереси суверенних держав?
24. Які проблеми має паливно-енергетичний комплекс України?
25. Якою повинна бути соціальна політика України?

ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

1. Міжнародна економічна інтеграція як прояв глобальних процесів у світі.
2. Методи пізнання міжнародних економічних явищ і процесів.
3. Взаємодія міжнародної інтеграції та економічної політики держави.
4. Європейська та північноамериканські інтеграції: їх особливості.
5. Азійська, латиноамериканська та африканська регіональні і субрегіональні інтеграції.
6. Особливості стратегії інтеграції економіки України.
7. СОТ, особливості входження до неї.

8. Інтеграція економіки України в СОТ.
9. Форми і методи регулювання зовнішньої торгівлі в економіку України.
10. Транскордонне співробітництво України, його особливості та роль.
11. Еволюція сучасного економічного глобалізму: тенденції розвитку.
12. Становлення світових електронних ринків та створення передумов електронної торгівлі в Україні.
13. Прямі іноземні інвестиції та їх вплив на розвиток сучасної світової економіки і економіки України.
14. Стратегія розвитку України в умовах глобалізації.
15. Сучасні світові інтеграційні процеси, їх вплив на національні інтереси суверенних держав.
16. ТНК — їх роль у транснаціоналізації світової економіки.
17. Роль міжнародної економічної інтеграції в подоланні глобальних проблем.
18. Проблеми створення єдиного економічного простору Білорусі, Казахстану, Росії та України.
19. Глобалізація і проблеми національної конкурентоспроможності України.
20. Стратегія економічного і соціального розвитку України до 2015 року.
21. Перспективи удосконалення економічної політики України.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Конституція* України. Із змінами, внесеними згідно із Законом від 08.12.04 № 2222-IV // ВВР України. — 2005. — № 2. — С. 44. — К.: Право, 2006. — 52 с.
2. *Господарський Кодекс* України: Офіційний текст. — К.: Кондор, 2004.
3. *Земельний кодекс* України від 25.10.01 № 2768-111 // Урядовий кур'єр. — 2001. — 15 листоп.
4. *Базилюк Я. Б.* Конкурентоспроможність національної економіки: сутність та умови забезпечення: Моногр. — К.: НІСД, 2002. — 132 с.

5. Білоус О. Глобалізація і національна стратегія України. — Броди: Просвіта, 2001. — 300 с.
6. Білоус О. Економічна система глобалізму. — К.: КНЕУ, 2003. — 280 с.
7. Боев Ю. О., Боева С. Ю. Економічна історія: Західна Європа, Японія, США: Навч. посіб. — К.: Вища шк., 2004. — 174 с.
8. Бураков Ю., Кипаренко Г., Мовчан С. Всесвітня історія: новітні часи, 1945–1998 роки: Підручник. — К.: Генеза, 2000. — 400 с.
9. Гальчинський А., Геєць В. та ін. Стратегія економічного і соціального розвитку України (2004–2015 роки) “Шляхом європейської інтеграції”. — К.: ІВЦ Держкомстату України, 2004. — 582 с.
10. Бункина М. К., Семенов А. М. Экономическая политика: Учеб. пособие. — М.: ЗАО “Бизнес-школа “Интел-Синтез”, 1999. — 336 с.
11. Державне регулювання економіки: Навч. посіб. / С. М. Чистов, А. Е. Никифоров, Т. Ф. Куценко та ін. — К.: КНЕУ, 2001. — 384 с.
12. Економіка зарубіжних країн: Навч. посіб. / За ред. Ю. Г. Козака та ін. — К.: ЦУЛ, 2003. — 352 с.
13. Міжнародна економіка: Навч. посіб. / За ред. О. П. Гупала. — К.: Хай-Тек Прес, 2007. — 368 с.
14. Міжнародні організації: Навч. посіб. / За ред. Ю. Г. Козака та ін. — К.: ЦУЛ. — 440 с.
15. Статистичний щорічник України за 2006 рік. — К.: Техніка, 2007.
16. Ходзінський К. Г., Мазурок П. П. Економічна історія України та провідних країн світу: Навч. посіб. — 2-ге вид., випр. — Львів: Магнолія-Плюс, 2006. — 152 с.

Додаткова

17. Біла С. Структурна політика в системі державного регулювання трансформаційної економіки. — К.: УАДУ, 2001. — 406 с.
18. Бураковський І. та ін. Вступ України до СОТ: новий виклик економічній реформі. — К.: Альфа-Принт, 2004. — 290 с.
19. Бодров В. Г. Трансформація економічних систем: концепції, моделі, механізми регулювання та управління. — К.: УАДУ, 2002. — 104 с.

20. *Гальчинський А. С.* Суперечності реформ в контексті цивілізаційного процесу. — К.: Укр. пропілей, 2001. — 320 с.
21. *Європейський Союз: основи політики, інституціонального устрою та права:* Навч. посіб. — К.: Заповіт, 2003. — 370 с.
22. *Жаліло Я. А.* Економічна стратегія держави: теорія, методологія, практика: Моногр. — К.: НІСД, 2003. — 368 с.
23. *Жук М. В., Бауліна Т. В.* Міжнародні стратегії економічного розвитку: Навч. посіб. — К.: Видавець Паливода А. В., 2006. — 348 с.
24. *Інноваційна стратегія українських реформ / А. С. Гальчинський, В. М. Геєць, А. К. Кінах, В. П. Семиноженко.* — К.: Знання України, 2002. — 336 с.
25. *Кухарська Н. О., Харічков С. К.* Міжнародна економічна діяльність України: Навч. посіб. — Харків: Одиссей, 2007. — 455 с.
26. *Львович С. В.* Макрофінансова стабілізація в Україні в контексті економічного зростання: Моногр. — К.: Наша культура і наука, 2003. — 432 с.
27. *Майер Джеральд М., Раух Джеймс Е., Філіпенко А.* Основні проблеми економіки розвитку. — К.: Либідь, 2003. — 688 с.
28. *Міжнародна економіка: Підручник / За ред. А. П. Румянцева, В. В. Рокочі.* — К.: Знання-Прес, 2003. — 484 с.
29. *Мировая экономика: глобальные тенденции за сто лет / Под ред. И. С. Королева.* — М.: Юристъ, 2003. — 604 с.
30. *Ойкен В.* Основные принципы экономической политики. — М.: Прогресс, 1995. — 496 с.
31. *Перспективи інноваційного розвитку України / Я. А. Жаліло, Я. Б. Базилюк, О. С. Гриневич та ін.* — К.: Альгерпрес, 2002. — 130 с.
32. *Стратегії економічного розвитку в умовах глобалізації / За ред. Д. Г. Лук'яненка.* — К.: КНЕУ, 2001. — 417 с.
33. *Теорія хозяйственного порядка: "Фрайбургская школа и немецкий неоллиберализм".* — М.: Экономика, 2002. — 482 с.
34. *Україна на порозі ХХІ століття: уроки реформ та стратегія розвитку.* — К., 2001. — 338 с.
35. *Україна у Світовій організації торгівлі: очікування та реальні перспективи: Зб. наук. ст. / За ред. Я. Н. Жаліла.* — К.: НІСД, 2002. — 151 с.
36. *Філіпенко А. С.* Економічний розвиток сучасної цивілізації. — К.: Знання, 2000. — 254 с.

37. *Україна* в процесах міжнародної інтеграції / За ред. В. Сіденка. — Х.: Форт, 2003. — 280 с.
38. *Антонюк М.* Міжнародна конкуренція: теорія, практика, проблеми. — К.: КНЕУ, 2003. — 314 с.
39. *Білорус О. Г.* Економічна система глобалізму: Моногр. — К.: КНЕУ, 2003. — 380 с.
40. *Школа І. М., Козменко В. М., Бабінська О. В.* Міжнародні економічні відносини: Підручник / За ред. І. М. Школи. — К.: КНТЕУ, 2003. — 589 с.

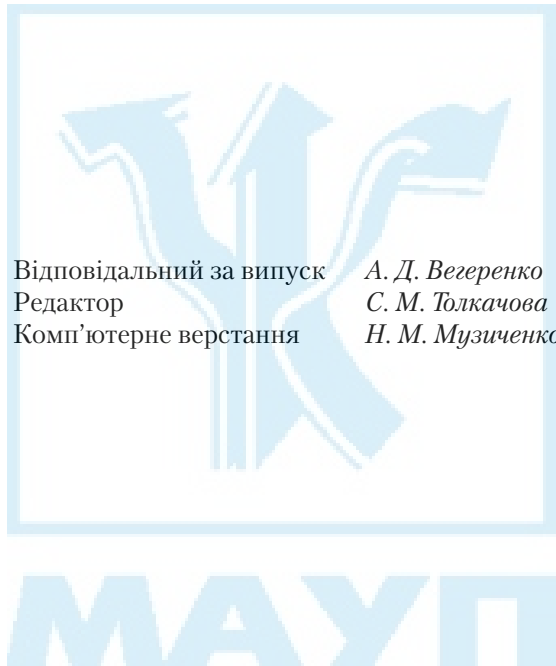
Офіційні сайти інтернет

1. <http://www.rada.kiev.ua> — Сайт Верховної Ради України.
2. <http://www.kmu.gov.ua> — Сайт Кабінету Міністрів України.
3. <http://www.me.gov.ua> — Сайт Міністерства економіки України.
4. <http://www.minfin.gov.ua> — Сайт Міністерства фінансів України.
5. <http://www.bank.gov.ua> — Сайт Національного банку України.
6. <http://indexmundi.com> — Сайт міжнародної статистики.
7. <http://www.rada.cia.gov> — Сайт статистики “CIA World Factbook”.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Плани семінарських занять	5
Перелік питань для дискусій	9
Теми рефератів	10
Список літератури	11

Зам. № ВКЦ-3455

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП